

Polo Galesia Firampor Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 32 yopwar niamp arake fek, Polo má má pas má kumwia provins Galesia mekamp Kwarén méria yakápnap koumteouráp aropampor sámp-kérépámpon.

Manénkir te Polo am fárákapént yakria Jisas Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp. Aenámpan maok, Juda mekamp arop ankwap fákáre koro-pea sérarrá, “Yumo te Mosesomp lo karaok napo, yumwan Kwaro warko érékép naenámpon.” Galesia mekamp ankwap fákáre te má má kar wawia am fárákapamp ninikaok tukup. Aenapo maok, Polo sérrá, “Mono. Nomo Kraisén mér námp fek saráp maok Kwaro nke námp fek yae-párák kare yakápria, yiki yak sámp mwanámpon.”

Tá ankwap te, Yiki Kor Spiritao nénknámpan ankank sénámpan te Septa 5:22 fek yak námpon.

¹⁻² Galesia mek yakápnap Kristen fárákap e! Ono aposel Polono. Ono onont yakápnap onomp Kristen ankwapyaenáp am fárákapént má pas kumwia yumonapok kérép rae. Arop fárákapao onan am aposel tére mek sámp-kérép mo, tá arop ankwapao onan am tére mek pap mo. Ono aposel tére sámp namp te Jisas Krais ntia Naropwar Kwar Kraisén sumpwi námpan apár me mekamp fárámpea pap námp, maomp yaekamp sámp nampono. ✧

✧ **1:1-2:** Ga 1:11-12

³ Ono ninik namp te, nomp Naropwar Kwarntia Jisas Krais Tokwaerao námokuráp ninik fek yumwan yonkwae porokwe sánk kiponoria nampon. ⁴ Kraiso nomp Naropwar Kwaromp ninikaokria nomp kwatae ninik tirá épér nae yonkwaerá, námokuráp pourouk touwe sámpámpon. Am takria máamá apárokamp kwatae ninik mek yakáp námp fekamp warko érékép naenámpria námpon. ✧ ⁵ Aenámpara, nomo fwap Kwaromp e sakap saráp yakáp mwanámpono. Am te kareno.

‘Ankárankamp Kwapwe Kare Kar mwar yak námp’rá sénámp kar

⁶ Wae! Wokwaek Kwaro Kraisomp aropomp fek yumwan wumwiria éréképeanánko, yumo warko koupour kar am pwarará ankwap kar fek tukup nap te, ono am táman wawia ninik tokwae nampon. ⁷ Tak napan maok, ankwap Kwapwe Kare Kar yak mono. Arop ankwap farákapao yumonapok koropea yiráp ninikan yampourouria Kraisomp Kwapwe Kare Kar kwatae pap mwaria napon. ✧ ⁸ Aeno táte yinoku támao, tá yámar mekamp ensel ankwapao Kwapwe Kare Kar farákápámp te, yino wokwaek kar farákápámp Kwapwe Kare Kar méntér wuri popwar mo námp te, taknámp arop te yaomwi mek pik naenámp aropao námpon. ✧ ⁹ Yino wokwaek sérimpan, taknámp oukoumwan kor, take pourouráp kar sénampon. Táte arop ankwapao yumwan Kwapwe Kare Kar farákáp nánko, am kar te yumo wokwaek

✧ **1:4:** Ga 2:19-20; Ta 2:14 ✧ **1:7:** Ap 15:1-24 ✧ **1:8:** 1 Ko 16:22

wawia Kwapwe Kare Kar méntér wuri popwar mo námp te, am arop te yaomwi mek pik naenámpon.

10 Yumo ník nap te, ono má kárákáre fek sénamp kar te am ankwap kar sankoropnap arop fárákapao onan warákár mwanapria namp ní, Kwaro onan warákár naenámpria namp nie? Ae te ono aropan kar porokwerá yárák raewe? Táte ono aropan kar porokwerá yárákrá téreria te, ono te Kraissomp tére arop kare mono. ✧

Polo aposel yaknámp kar

11 Ononamp fákáre, ono yumwan waeman kare sénampono: Mámá Kwapwe Kare Kar ono wokwaek yumwan farákápamp te arop ankwap ankárankampamp nínik meknámp korop mono. ✧

12 Onan te arop ankwapao mámá Kwapwe Kare Kar sámp mono. Táte arop ankwapao am kar onan yénkrá farákáp mo karonó. Jisas Kraiss námoku onan yénkép námpono.

13 Ono wokwaek Juda firamp nínikaok akwapamp te, yumo wae wawiapon. Ono te Kwaromp sios fákáreran fupukrá kákrá yárákrá, am fárákan ponankor sámpá yampourou i konamp aropono.

✧ 14 Onomp onont ankárankamp puri fekamp Juda ménki-tárápuan kámákár akwapria, ankár onomp tékénou Juda firamp nínikaok akwapampon. Ono ankár kárákárea waeria kápae kare onomp appeyaenámpomp nínikaok térerá akwapampon. ✧

15 Wokwaek onomp éntupwar onan oukoumwan fárákap mo námp fek Kwaro onan námokuráp nínik

✧ 1:10: 1 Te 2:4 ✧ 1:11: Mt 16:17 ✧ 1:13: Ap 8:3 ✧ 1:14: Ap 22:3

fek ninikia, náráp firáp yak nanapria nánkáráp námpon. Tá mao námoku ninikitenámp ke fek, ¹⁶ onan warámpria mao náráp Táráp yénkép námp te, ono man nkea arop ankwap firan Kwapwe Kare Kar farákáp nanamp térean sámpaeria ninámpon. Mao onan am yénkép námp fek te ono arop ankwap fárákapan turunk mo. ¹⁷ Tá ono Jerusalem mek akwapea manénkir aposel yakápnepok akwap mono. Onoku nápar Arebia fi mek akwapea warko wakmwaek Damaskus mek arákarrá akwapampon. ✧

¹⁸ Wakmwaek yinink yopwar akwap tenánko, Pitant kar sénaeria Jerusalem mek akwapampono. Aea ono am mek méntér ankár sarak kirékapramp yae yakampon. ¹⁹ Aeampao maok, ono aposel ankwap nke mono, Jems Tokwae Karamp nánae man saráp nke nampono. ²⁰ Ono yiráp por máamá kar má kumwi namp te, ono Kwaro nke námp fek kare kar sénampono, ono kwekarrá sér mono. ✧

²¹ Warko wakmwaek ono provins Siria ntia provins Silisia mekmwaek akwapea yárakiampon. ²² Aeampao maok, Judia mekamp sios fákáre am fárákap oukoumwan onomp pourou nke mono. ²³ Am fárákap te karan saráp wa napo, am arop wokwaek yinan yoporrá nkwakwe make soko-roimpao maok, oukoumwan te mao wae Kwapwe Kare Kar manénkir sámpá yampourouimpan fwap am Kwapwe Kare Kar farákáp námpono. ²⁴ Am fárákapao Kwaro onan taknámp wawia, warákarrá Kwaromp e sakap naponno.

✧ **1:17:** Ais 49:1; Ap 9:3-6 ✧ **1:20:** Mt 13:55

2

Aposel ankwap fárakap Polén warákár nap kar

¹ Ono ankár fére-sámpramp yopwari yakea maok, Barnabas yino warko Jerusalem mek akwap. Ono ankwap fi mekamp Taitus warámpea méntér akwapampon. ² Kwaro onan yénkép nánko, akwapéa, am Kwapwe Kare Kar ono ankwap arop firan fárakáp konamp te, ono am fárakápamp Karan wae sios taokeyakápnap arop fárakapan námokuráp nap mek saráp érik fárakáp nampon. Ono te arakrá ninikria ninampon: Ono wokwaek téreamp, tá oukoumwan tére nampao kor, kwatae niampria kwaporok pwarantáno. Am aposel fárakapao námoku onomp kar yurukup mwanapria nampon. ³ Taitus onont yak námp te Grik fi mekampao maok, am sios taokeyakápnap arop fárakap te ‘Taitusomp yipi fárakapae’rá sér moi napon. ⁴ Tá kare, arop ankwap fárakap Kristen kare mono, yipi fárakap konap ninik sámp napao, kánánkámp nomo koupoukour námp mek korop napon. Am fárakap te am mek koroepa Kraiso Jisaso nomwan sápeanámp wourékam ninik táman kánánkámp énoukoup mwaria napon. Jisas nomwan loao fákápá fákeyak námp mekamp aokoroepa amwar pwate nánko, tá am arop fárakapao warko nomwan am lo fek fákápá pap mwaria napon. ⁵ Tak napan yino am fárakapamp karan yenoria Taitusomp yipi fárakap mo kareno. Yino ník námp te, ankár Kwaromp Kwapwe Kare Kar támao saráp yumont yae-párak yaká yak

naenámpon. Takria Judamp lo kánanke-tárápaok fákápá tukup mwanape. ✧

⁶ Sios taokeyakáp konap nkwakwe make eráp arop mao warko ono farákáp namp fekamp kirimprá, ankwap kar sér moiápono. Waeman ono farákápnamp kar támao wae pwi námpono. (Aenámpan maok, apae mokope e sámp nap te, am te wampweno. Kwar te arop mekia akwapnám aropamp eran ninik mo i konámpon.)

✧ ⁷ Am fárakap te wae mérapono, oukoumwan te Kwaro onan, ankwap arop firan Kwapwe Kare Kar farákápaeria sámp-kérép nám te, mao Pitan Juda fi mek sámp-kérép námnpám taknám.

⁸ Ye, Kwaro Pitan, Juda ou mek aposel téreaeria kárakáre sánk námpan, tá taknám onan kor, ankwap fi arop ou mek aposel téreaeria Kwar námoku kárakáre sáp námpon. ⁹ Jems, Pita, Jon sios taokeyakáp konap eráp yakáp nap, mao kuri waeman mérapono, Kwaro onan ourour sáприя maomp kar farákáp nanamp tére sáp námpon. Aenánko am yinínkaopwerao Barnabas yinan náráp ankwapnáp karean i konapnám araknám yinan nourouprá yae niniriápono. Yino waeman ankárankamp ninik fek sérrá: Barnabas yino fwap ankwap fi arop ou mek tére nenko, námoku am fárakapao Juda fi ou mek tére mwanapon.

¹⁰ Aeria maok, am fárakapao yino ankárankamp ninik fek yakáp námpan warákárria maok, ankwap ankank kánanke sánkenkrá sér, ‘Yumo ankár yinomp ankank monap arop fárakapan ninikia yae-wour kip’rá sériápon. Am ninik táman ono warákár

✧ 2:5: Ap 15:1,24 ✧ 2:6: Ap 10:34

tokwaeria ono takrá tére nanampono. ✧

Polo Pitamp épérép ninik érik sérimp kar

¹¹ Wokwaek Pita Antiok mek koropámp ke fek te sios ou mek mao námoku kare wa námp fek ‘Taki kwapono’ ria séri nampono. Am te apae riteanápe maonámp ninik te épérép ninik námpono. Am te araki námpono: ¹² Jemsént yakápnap Kristen fárákap mao oukoumwan Jerusalem mek yakápap ke fek te, Pita te Antiok mekamp Kristen ankwap fi arop fákárerént fir fári konámpon. Ae konámpao maok, táte Jemsomp fárákap koropnap ke fek te, mao, yipi fárákapenkria wae kona pantá Pita apápria warko am ankwap fi aropént fir fár mo. Aeria maok, am fárákapént yak mo pwarará akwap. ✧ ¹³ Tak nánko maok, Antiok mek yakápnap Juda Kristen fákáreao kor Pita nánko nkea, mántwaok am Kristen ankwap fi pwarará tukup. Tá warko am fárákapamp apáp ninik támao Barnabasomp ninikan kuri am mek ér-sakwap námpono. ¹⁴ Aenapo maok, am ke fek ono mao námoku kare wa námp fek ‘Mono’rá séri nampono. Ono nke nanko, am arop fárákap te Kwaromp kar kwapwerao sénámpaok mono, yae-párak kare paokop mo napo, ono am fárákapao nke nap fek Pitan arakrá sér, “Amo te Juda fiao maok, amo ankwap fi aropaoi kwapnámp, Juda firamp lo kánanke-táráp wokwae pwararea ankwap fi mekamp arop niamp naponno. Aeno amo apaeritea ankwap fi mekamp arop fárákap Judamp loaok tukupanáponoria kárákáre rape?”

✧ 2:10: Ap 11:29-30 ✧ 2:12: Ap 11:2-3

Arop Jisasén mér námp fek yae-párák kare arop yak konámp kar

¹⁵ Tá kare Juda fi nomo te ‘Kwatae ninikráp’rá sér i konámp ankwap fi meknámp korop mono, nomo te waeman Juda fi mekamp aropono.

¹⁶ Aenámpao maok, nomo wae mér námpon: Kwar te loaok tukupnap aropan ninikia ‘Yae-párák kare arop’rá sér mono, arop Jisas Kraisén mér námp fek táman saráp Kwaro am aropan ‘Yae-párák kare arop’rá sér i konámpon. Nomo wae Jisas Kraisén mér námpara, am mér námp fek tapek Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá sénámpon. Am te arakono: Loaok tukuprá tére nap fek, Kwaro am aropan ‘Yae-párák kare arop’rá sér mono.

✧ ¹⁷ Aeno nomo Kraisént yakáp nánko, Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá séranoria námpao maok, warko nomo kwatae ninikráp ankwap fi arop fákáre niamp yakápria te, táte nomo fwap ‘Krais te kwatae ninikamp tére aropono’rá sér mwanámp nie? Am te mo karonu. ¹⁸ Táte

ono ankwap ninik kwe-sira nampao warko am ankank pap nanko te, arop fárákap onan waeman méria ‘Kwatae ninikráp aropono’rá sér mwarea napon. ¹⁹ Ono loaok akwap nanamp pwi mo nanko, am lo támao onan porokwapeanáno, ono sumpwi niamp yak nampara, am lo támao onan sámp-fákeyak mono. Am tak namp fek táman, Kwarént yiki yak nampon. ²⁰ Ono wae

Kraisént yaopwae porokopramp fek arápá yakea nampan, oukoumwan te ono wae Kwaro nke námp fek maomp kwapwe kare ankanként yiki

✧ **2:16:** Ro 3:20-28; 11:6

yak nampono. Aenampara, oukoumwan ono yiki yak namp te onokump mono. Kraiso onomp ninik mek yiki yak nánko yak nampono. Aenampara, ono oukoumwan kápae kare por māmá apár mek yarak namp te, ankár Kwaromp Tárápan mérnamp ninik fek saráp yarak nanampon. Kwaromp Tárápao onan yonkwae touwea, námokuráp pourouan sirarea onan yaewouri námp táman mér nampono. ✧

²¹ Táte loao yae-párák kare arop yoroi papánkoria te, Kraiso te kwaporok táman sumpwi naempon. Onomp ninik te, Kwaromp aropomp kánanke kwatae niampi akwap te monoria nampon.

3

Loaknap ninik ntia mérnamp ninik

¹ Yumo Galesia mekamp épépérép arop, yino yumwan Jisas Kraiso te wae yéncép námpono. Mao yaopwae porokopramp fek aráp-sir yak nánko, yumo wae yiráp yi fek nke nap niampono. Yumwan te wa apaeanáko, yumo épépéréprá paokop napon? ² Ono yumwan ankárankamp ankankan turunk nae rae: Yumo Yiki Kor Spirit sámp nap te mokopia sámp napon? Ae te yumo loak tukup nap fek sámp nap ni, yumo Kwapwe Kare Kar wawia méria am fek yumo Yiki Kor Spirit sámp nap nie? ³ Ae te kare yumo takrá épépérépri kwapon? Yumo wae Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek Kristenia wourékam yiki yak sámpea térerá korop napao, warko am pwarará yumo

✧ **2:20:** Ro 6:6; 7:6; Jo 13:1; Ga 1:4

oukoumwan yumokuráp kárakáre fek térerá tukupea pwi yakáp mwaria nape? ⁴ Ae te yumo Kristen yakáp nap fek yumwan nkwakwe make touwe kwatae korop nánko, yumo am sámpea kárakáre fek fokopeyakápi nap te kwaporoki nap nie? Ono ník namp te, yumo am touwe tokwae sámp nap fek yumo fwap kárakáre kor Kristen yakáp mwanapan mpwe nampono. ⁵ Apaeritea Kwaro yumwan Yiki Kor Spirit sánkea yumo ou mek Kwaromp kárakáre yénkép námpon? Mao te yumo loak tére napan niníkia ninámp ni, mao ník námamp te, yumo Kwapwe Kare Kar wawia mér napan niníkria taki námamp nie?

⁶ Kwaromp Buk fekamp kar arakrá sér, “Abrahamo Kwaro sérimp karan méránko, Kwaro maomp mér táman nkea man ‘Yae-párak kare arop’rá sérimpon.” ✧ ⁷ Aenámpara, yumo fwapia mér kip: Kwarén mér i konap arop fárakap, am arop fárakap te Abrahamomp tárápu karenono. ⁸ Kwaromp Buk fekamp karao wokwaek sérimp te ará: “Nánkár wakmwaek arop ankwap fi Kwapwe Kare Kar wawia mérapo, Kwaro am arop fárakapan, ‘Yae-párak kare arop’rá sénanampria námpon.” Taknámpp wokwaek Kwaro Abrahamén Kwapwe Kare Kar farákápámp te, Kwaromp Buk fek arakrá sér, “Amo mér nap fek táman, mámá apár mekamp arop fi ponankor ourour fwap sámp mwanaponno.” ✧ ⁹ Aerimpara, oukoumwankamp arop fárakapao kor Kwarén méria ankank kwapwe Abrahamo sámpámp niamp take sámp mwanapon. ✧

✧ 3:6: Stt 15:6 ✧ 3:8: Stt 12:3; Ap 3:25 ✧ 3:9: Ro 4:16

10 Aeno táte kápaē kare arop loaok tukupnap nínik te kápaē kare ankankan pwi yak námpan mpwe napao maok, am arop fárakap te waeman yaomwi mek pik mwanapono. Kare! Kwaromp Buk fek sérrá, “Kápaē kare arop ponankor fwapia Kwaromp lo Buk fek yaknámponankor mántwaok mo nap te, waeman yaomwi mek pik mwanapono.” ✧ 11 Kwaromp Buk fek sérrá, “Arop Kwarén mér nánko te, Kwaro am aropan ‘Yae-párak kare arop’rá sénánko, am arop te fwap yiki yak naenámpon.” Aeránko nomo wae am táman ník námpon: Arop ankwap loaok saráp akwap nánko, Kwaro man ‘Yae-párak kare arop’rá sénaenámpon te yak mono. ✧ 12 Loaok nap te Kwarén méráp ankank mono. Kwaromp Buk fek arakrá sér: “Arop lo ponankor mántwaokia pwi yak námpon te mao waeman am fek yiki yak sámp naerámpon.” ✧

13 Aenámpan maok, nomo kuri ampaok tukup mwanámpon pwi mo nánko, lo te mao nomwan kar kárakáre sérrá, ‘Yumo te yaomwi mek pik mwanap arop’rá sénámpon. Aeno Kraís námoku am kar kárakáre sámpea nomwan yaewouria yamokwap námpon. Apae riteanápe Kwaromp Buk fek takrá sénámpon: “Kápaē kare arop ponankor yao mek aráp-sír yakáp nap te, yaomwi mek pik mwanap arop fárakapono.” ✧ 14 Kraís am tak námpon te, Kwaro wokwaek Abrahamén ourour sánkria, ponankor ankwap fi aropan kor nénk nanámpon’ rimpon. Am tak námpon te, nomo ponankor fwap Kwarén mérria wokwaek Kwaro sérimpnámpon taknámpon Yiki Kor

✧ 3:10: Lo 27:26 ✧ 3:11: Ga 2:16 ✧ 3:12: Ro 10:5 ✧ 3:13: Lo 21:22-23; 2 Ko 5:21

Spirit sámp mwanámpon.

‘Kwaromp lo te Kwaro “Tak nanamp”rá sérinámp kar far-sir mono’rá sénámp kar

¹⁵ Ononamp fákáre, ono oukoumwan arop sumpwi konámp wounáp kar sénae rae. Táte arop ankwapao sumpwi naenámp ke niníkria náráp tárápuran ankank fwapia pipirikirrá nénk naeria-nánko te, arop ankwapao maomp kar ták-pwar mo i konámpono. Tá arop ankwapao ankwap kar am feknámp kírímprá sér mo i konámpono.

¹⁶ Tá taknámp Kwaro ‘Kwapwe kare ankank wakmwaek korop naenámp’rá sérimp te, Kwaro Abraham ntia maomp tárápan sérimpon. Mao te kápae kare aropan niníkria ‘Waráp tárápu fárákap’an sér mo, táráp ankáránkamp karean ‘Waráp táráp’rá sérimp te Kraisen sérimpon. ✧

¹⁷ Ono sénamp kar fi te ará: Wokwaek Kwaro Abrahamént kontrak páteaka, ‘Ono kare kar tak nanamp’rá sénánko, tá wakmwaek 430 yopwar akwap tenánko, lo koropámpon. Am lo te wakmwaek korop námpao maok, wokwaek Kwaro papnámp kontrak far-sir moria, Kwaro wokwaek Abrahamén sérimp karan kor tirá épér mono. ✧ ¹⁸ Táte nomo loak tukupnámp ninik fek Kwaro nompör pátarinámp ankank sámp námpán nánko te, nomo Kwaro sérimp fekamp te sámp mono. Aean maok, mono. Kwaro wokwaek séria Abrahamompör nánapi pap námpara, mao am ankank táman sánkámpon. ✧

✧ **3:16:** Stt 12:7; Lu 1:54-55 ✧ **3:17:** Ap 7:6 ✧ **3:18:** Ro 4:14; 11:6

19 Aeno apaeritea lo yak námpon? Am te ará: Kwaro ninik námp te, kwatae ninik fi kor érik yak nánko, arop am fek mér mwanapria mao wakmwaek lo am kontraként kirimprá pap námpon. Am lo te yakrá akwapea wakmwaek am Kwaro wokwaek sérimp táráp korop naenámpon. Am lo te enselomp táp meknámp korop nánko, tá amore mek yaknámp arop Mosesomp yaeknámp korop námpon. Kwaro Mosesén amore mek yakrá, lo sámp naenámpría nánapi pwara námp te, ²⁰ am támao yénképrá: Wokwaek Kwaro Abrahamén sérimp kar amore mek yaknámp aropan sér mono, Kwaro námoku karerao man sérimpon.

Kwaromp lo térenámp kar

21 Aeno lo te Kwaro wokwaek sérarinámp kar táman yorowar námp niamp nie? Mo karono. Táte lo ankwapao nomwan fwap yiki yak sáp nánko te, loaok tukup námp fek fwap yae-párák kare arop yakáp mwarámpono. ✧ 22 Aeno oukoumwan te Kwaromp Bukao sérrá, “Kwatae ninikao ponankor aropan fákapá fákeyak námpon.” Am tak námp te, nomo Jisas Kraisen méria am ankank Kwaro sérimp mérap arop fárákap fwap sámp mwanapria námpon. ✧

23 Mér oukoumwan korop mo námp fek te, loao nomwan fákapá fákeyakámpon. Aenko nomo fákapá yakápánko, nomo mér mwanámp ke érik koropámpon. 24 Lo te nomp nánae naropwar niampao, nomwan Kraisonámpok éréképea, mént párapop námpon. Am tak námp te, nomo Kwarén mér námp fek mao nomwan ‘Yae-párák kare

arop'rá sénaenámp. ²⁵ Oukoumwan te wae Kwarén mér mwanámp ke korop námpara, warko nomo loamp yae ankore mek yakáp mono.

Nomo mérámp fek Kwaromp tárápu yakápámp kar

²⁶ Yumo ponankor Krais Jisasén mér napo, am mérap fek táman yumo Kwaromp tárápu yakáp napon. ✧ ²⁷ Arop yumo wae Kraisént ént mek néri nap te, yumo ponankor Kraisén wae waempyam niamp kámp napon. ✧ ²⁸ Am te arak: Juda fi ankwap mo, Grik fi ankwap mo, kwaporok tére konámp arop ankwap mo, amwar yaknámp arop ankwap mo, poumarop ankwap mo, yupu ankwap mo, oukoumwan Krais Jisasén mér nap fek te ankáránkamp fi kare yakáp napon. ✧ ²⁹ Aeno táte yumo Kraisomp arop yakáp nap te, yumo waeman Abrahamomp tárápu yakáp napon. Yumo waeman am ankank Kwaro wokwaek Abrahamompór nánapi páténámp ankank sámp mwanap arop yakáp napon.

4

Wokwaek lo ankore mek yakápia oukoumwan Kwaromp tárápu kare yakápnámp kar

¹ Ono sénamp wounáp kar ará: Táráp te náráp naropwaroinámp ankank nánkáráp téképea am ankank sámpea taokeyak nae-námpon. Am ankank te námokuráp karerao maok, épér morok táráp yak námp fek te, oukoumwan sámp mo, kwaporok tére konámp arop niamp yak námpon.

✧ 3:26: Jo 1:12 ✧ 3:27: Ro 6:3-4; 13:14 ✧ 3:28: 1 Ko 12:12-14

² Oukoumwan am naropwaroinámp ankank sámp naenámp pourou mo nánko te, oukoumwan nánae naropwaromp yae ankore mek yak námpon.

³ Nomo kuri take, nomo oukoumwan táráp kánanke niamp yakápnámp ke fek te, kápae kare apárokamp kwatae spiritráp ankankao nomwan fákapá yak nánko, nomo maomp yae ankore mek tére námpon. ✧ ⁴ Takrá akwapea Kwar námoku nánapinámp ke fek, mao náráp táráp sámp-kérépámpono. Aenánko, yupuaoman fárákapeanáko, mao koropea lo ankore mekamp arop yakámp te, ✧ ⁵ nomo lo ankore mek yakápnámp arop nomwan warko yamokwapea éréképeanáko, nomo Kwaromp tárápu yakápmwanámpria ninámpon.

⁶ Oukoumwan yumo Kwaromp tárápu yakápnapon. Aenapara, Kwaro náráp Tárápamp Spirit nomp ninik mek sámp-kérép tenánko, nomo ‘Ayao, ayao’rá wumwi konámpon. ✧ ⁷ Aenámpara, amo te warko tére arop mono. Amo te Kwaromp tárápono. Táte amwan Kwaro warámpeanáko te, amo waeman Kwaromp tárápao yak napara, amo te maomp waráp por nánapinámp ankank sámp nanap arop yak napon. ✧

Polo Galesia mekamp Kristen fákáreamp paokopan ninik tokwaenámp kar

⁸ Tá kare, wokwaek te, yumo Kwarén mér mo nap fek ara, apárokamp ankank Kwar kare mo, táman maomp yae ankore mek térerá paokopiapon. ✧ ⁹ Aeno yumo wae Kwarén mérapon.

✧ **4:3:** Kl 3:20-23 ✧ **4:4:** Jo 1:14; Ro 8:3-4 ✧ **4:6:** Ro 8:15-16

✧ **4:7:** Ro 8:17; Ga 3:29 ✧ **4:8:** 1 Ko 8:4-6

(Tá ono kwapwe kare sérrá, “Kwaro kor waeman yumwan mérámpon.) Aenámp te, yumo apaeritea warko am ankank ponankor taokeyak konámp kárákáre moráp spiritaonámpok tiarárrá tukupea maomp yae ankore mek tére mwaria wae napon? ¹⁰ Yumo waeman kápae kare por yae tokwae koropnámp nke, yunk wourékam aoknámp nke, lotu tokwaenap nke, wourékam yopwar korop nánko nke, mak i konapon. ✧ ¹¹ Ono yumwan ninik tokwaeria ono apáp nampon. Takria ono yumwan yaewourrá tére namp am kwaporok mwar téreantáno.

¹² Onomp ankwapyae fárákap, ono yumo arop ankwap fi niamp arákarea, lo fek fákapá yak moriaka, ono yumwan yonkwae touweria kárákáre fek sérrá, “Yumo ono nampnámp amwar yakáp kipo.” Ono te yumwan yoporrá sér mono. ¹³⁻¹⁴ Ono wokwaek kwatae touwe sámpanko, onomp pourou kárákáre mo nánko, am fek táman yumwan manénkir Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákámpampono. Kare, onomp pourou kárákáre moria, am támao yumwan tére tokwae sánk námpan maok, yumo onan kokwaeria onan younkwe sir moiapono. Yumo enselén niamp, tá Jisas Kraisen nap niamp onan warámpea yaewour kwapwe napon. ✧ ¹⁵ Yiráp kwapwe kare ninikan ono kare kar sénampono: Wokwaek ono yi mekamp touwe kwatae sámpamp fek te yumo onan yonkwae touweria yiráp fwapnae yi wurukupea onomp yi mek papria te, yumo fwap wurukupea pap mwarapon. Am yiráp warákár

kwapwe te maok pap napon? ¹⁶ Ae te mokopono? Ono yumwan kare kar kar farákáp namp támao, ono yiráp yopor arop arákár namp nie? ✧

¹⁷ Tá kare, am arop fárákap koropea yumwan nouroup napao maok, am te yumwan yaewourria mono. Am fárákapamp ninik te yumo onan pwarará námonámpaok koropenk ritea, yiráp ninik mek nánánkarrá kar porokwerá tére napon.

¹⁸ Táte ono yumont yak namp fek, tá mo nampan kor yumwan nourouprá kar porokwe napan maok, yumwan yaewour naenámp kwapwe kare

ninik fek napo te fwapon. ¹⁹ Onomp tárápu fárákap e, ono te yupuao táráp fárákap naeria touwe sámp konámp niamp take pourouráp yonkwae touwe nampon. Ono ankár am touwe te sámpea yakrá akwapea mekia Kraiso yiráp ninik mek koropea yak nánko maok, pwar nanampon.

²⁰ Koupoute kare nape, ono oukoumwan te yumont yak mo nampon. Ono yumont yakria te, yumwan ankwap kar fwap tae morok sénaeampon. Ono oukoumwan te, yumonap ninikan wawia mokopia yaewour nanamponorá ninik tokwae nampon.

Hagar ntia Saran wounápnámp kar

²¹ Arop fárákap yumo lo ankore mek tukup mwarianap arop, yumo onan sérenke! Ae te yumo lo kar te wa moi nap nie? ²² Kwaromp Buk fek sérrá: Abraham te tárápyar anánkaopwerápono. Tére konámp yupu mao ankwap fárákap, tá námokuráp amwar yaknámp yupu kareao ankwap fárákap. ✧ ²³ Am tére konámp yupuamp táráp

te apárokamp koumteouráp aropao sámp konap ninik fek sámpámpon. Aeno námokuráp amwar yaknámpp yupu kareamp táráp te Kwaro sérimp fekampan sámpámpon. ✧ 24 Am kar mek te wounáp kar yak námpon. Am yupuyaran sénámpp te Kwaromp kontrak anánkaopweran sénámpon. Hagarén wounáp námpp te Sainai faonkwekamp kontrakan námpon. Maomp tárápu fárákap te tére konámpp yupu feknámpp korop napon. 25 Hagar te apár Arebia mekcamp faonkwe wi Sainai ntia Jerusalem oukoumwan yak námpan sénámpon. Am Jerusalem ntia maomp tárápu te ankwapamp tére konap yakáp napon. ✧ 26 Aeno ankwap Jerusalem yámar mek yak námpp te, amwar yak námpara, am te nompp éntupwar Sara támaono. ✧

27 Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon:

“Mapo yaknap yupu amo te warákárael!

Tá yupu amo táráp sámpria

touwe sámp konap mér mo i konap,

amo yonkwae kárámppria

tár sámprrá warákárael.

Yupu poumaropao pwar akwap tenánko,

ono amwan kápae kare tárápu nénk nanko,

poumaropráp yupuamp tárápuan

kámákár akwap naenámpon.” ✧

28 Onompp ankwapyae fárákap e! Yumo te wae Aisak niampono, yumo waeman Kwaro séri námpp feknámpp yumo wae Kwaromp tárápu yakáp napon. 29 Aeno wokwaek te am koumteouráp aropao sámp konap fek sámpnámpp táráp

✧ 4:23: Ro 9:7-9 ✧ 4:25: Ro 8:15 ✧ 4:26: Hi 12:22; Yé 21:2,10

✧ 4:27: Ais 54:1

te éntupwaro Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek sámpnám tárápan wouroump-sérimpono. Ouk-oumwan kuri, take pourouráp ninik támao yak námpon. ³⁰ Kwaromp Buk fek te apaerá sénámpon?

Mao te Abrahamén arakrá sér:

‘Am tére konám yupu ntia maomp táráp te nkwampok far-pwarampo!

Am tére konám yupuamp táráp te

takria naropwar ntia amwar yaknám yupu kareamp

tárápamp ankank sámpantáno.” ✧

³¹ Aenámpara, onomp ankwapyae fárákap, nomo te tére konám yupuamp tárápu mono. Nomo te amwar yaknám yupu kareamp tárápuno.

5

Kraiso nomwan yaewourianánko amwar yakáp mwanám kar

¹ Kraiso nomwan fákapa fákeyaknám mekamp aokoropea páte nánko, nomo fwap amwar yakáp námpon. Aenámpara, yumo ankár kárákáre fek fokopeyakáp kip. Warko arop fárákapao yumwan fákapa papanáponoria yénképa yakápi kwapono. ✧

² Yumo wawenk! Ono Polo yumwan sénae rae: Táte yumwan, yiráp yipi fárákapanáponoria yénképa yakáp napo te, Kraiso térenám tére yumwan yaewour mo karenono. ³ Yumo arop ponankor, yiráp yipi fárákapanáponoria yénképa yakápnáp arop fárákap, yumwan warko érik sénae rae: Táte yumo am yipi fárákapnap ninik táman tak nap kwamp te, ankár lo ponankor mántwaok

✧ **4:30:** Stt 21:10; Jo 8:35 ✧ **5:1:** Jo 8:32,36; Ap 15:10

kipo. ⁴ Táte yumo, yino loak tukup nánko, am fek Kwaro yinan ‘Yae-párák kare arop’rá séranoria nap te, yumo waeman Kraiséén pwar napon. Aeria yumo Kwaromp aropomp mek yakáp mo, pwar napon. ⁵ Nomo Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek Kwarén méria, nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá séranoria yépék námpon. ⁶ Aeno táte arop Krai Jisasént yak námpt te yipi fárákap nap te, kánanke kwataeno. Tá yipi fárákap monap ninikao kuri kánanke kwataeno. Aeno Kwarén mérnáp ninikao maok, arop nouroup mwanap ninik sánk konámp, am támao maok kwapwe kare ankankono.

⁷ Wokwaek yumo yae-párák kare paokopi nap te, yumwan wa am ninik taokoránko, yumo warko kare kar karwaok paokop mo napon? ⁸ Kwaro yumwan wumwiria érékép námpt te támao mono. ⁹ Nomo yis te wae mérámpon. Pan mek kánanke kwarok papea napo, am pan te yámp tokwae konámpon. Aeno táte nomp kwatae ninikao kor kánankerao am fek-am fekrá akwapea wakmwaek tokwae kar i konámpon. ¹⁰ Ono mér namp te Jisas Tokwae Karao yumwan yaewouri námpara, yumo ankár onomp ninik niampaokria yumo te ankwap ninik sámp mo mwanapono. Arop yiráp ninik mek sámpá yampourounámp aropamp e te ono mér mono. Aenampao maok, maomp e te wampweno, mao námoku am tak námpt fek touwe sámp naenámpon.

¹¹ Ononamp fákáre, táte kare ono yumwan, ankár yipi fárákapenkria am kar táman farákápankoria te, apaeritea am Juda fákáre onan sámp-wouroump mwaria wae mwanapon? Táte

ono arop fárákapan ‘Ankár yipi fárákapenk’rá sénanko te, Jisaso yaopwae porokopramp fek sumpwi námp te am fárákapamp ninik mek kwatae pap mo, fwaponó. ✧ ¹² Am arop fárákap yiráp ninik sámpá yampourourá yipi fárákap mwaria kárakáre nap te, am fárákap námokuráp yipi ponankor fárákapria kémpi méntér tákapá sirano mpupo.

¹³ Tá kare, onomp ankwapyae fákáre, Kwaro yumwan wumwiria érékép námp te, yumo amwar kar yakáp mwanapria ninámpon. Aeno yumo takria arakrá ninik mwanape: ‘Yino te waeman amwar yakáp námpara, wokwaekamp ninik kwatae fwap taki yak nae-námpan mpwe’ mwanape. Yumo tak niniki kwaponó. Yumo ankár yiráp ankwapyaenáp fárákapan nonopok nounourouppria, yumo ankár am fárákapan yaewour mwanap tére arop yakáp kip. ✧ ¹⁴ Amo te ankár arop ankwap fárákapan warákár nap te ankár amoku waráp pourouan warákár konapnámp taknámpampo. Kwaromp ponankor lo kar te máamá ankárankamp kar fek mápek toukouri yak námpon. ✧ ¹⁵ Aeno táte yumo yumoku támao yorowar fupukumprá paokop nap kwamp te, mér kip: Yumo takria yiráp nonopok nounourouppria ninik énéni ponankor kwatae akwap naeane.

Yiki Kor Spirit ntia wokwaekamp ninik tére konep kar

¹⁶ Ono sénamp kar te ará: Yumo te ankár Yiki Kor Spiritamp ninik fek paokop kip. Yumo takria te wokwaekamp ninikaok te paokop mono. ✧

✧ **5:11:** 1 Ko 1:23 ✧ **5:13:** 1 Pi 2:16 ✧ **5:14:** Mt 5:43-44

✧ **5:16:** Ro 8:3-4

¹⁷ Nomo te wae mérámpon: Wokwaekamp ninikao Yiki Kor Spiritamp ninikan anámpá pap naeria wae nánko, tá nopok Yiki Kor Spiritamp ninikao wokwaekamp ninikan anámpá pap naeria wae. Takria am yawor te nonopok yorowar i konepon. Aenámpara, yumo kápaé kare ankank tére mwaria napao kor, yumo tak mo i konapon. ✧ ¹⁸ Aeno táte yumo Yiki Kor Spiritamp ninikaok nap kwamp te, yumo warko lo ankore mek yakáp mono. ✧

¹⁹ Wokwaekamp ninikamp tére te yumo wae mérapon. Am te arake ninikono: Kokopor i konámp ninik, kourouráp arop nonopok kikiankápnap ninik, námokuráp pourouan saráp ninik i konap, ²⁰ kwekár kwarén lotu i konap, tá fou i konap, tá ampopwae tirink i konap, yopor i konap, youpoukwap i konap, kokwarok i konap, námoku saráp ninik i konap, kar pap i konap, moumoun-tukri mwaek pipirimp i konap, ²¹ yonkwae mek poup kwapwe kare yaknám aropan ninik kwatae konap, mánmán ént fária mánmán i konap, tá toupour fek námokunap sokororá mánmán i konap. Arakia máná nkwakwe make ninik kwatae yak nánko, ono wokwaek yumwan sériampan warko oukoumwan sénampon. Arop ponankor take pourouráp ninikaok paokop nap te Kwaro náráp firáp taokeyak nám mek te tukup mo karenon.

²² Aeno Yiki Kor Spiritao maok máná kwapwe kare ninik mao taokeyaknám aropamp ninik mek kák konámpon. Arop nouroup kare konap ninik, warákár konap ninik, yonkwae porokwe ninik, nomwan napo nopok mo, wampweri pwar

konap ninik, arop ankwap fárákapan yaewour i konap ninik, koumteouráp aropan yae-párák kare i konap ninik, kwapwe kare ninik pwar mo i konap ninik, ²³ Kwaromp yae ankore mek porokwe fek yakáp i konap ninik, námoku poukwap kour i konap ninik. Arakia mámá ankank máte lo ankwapao mámá ninikan taokor naenámp yak mono. ✧ ²⁴ Kraisén mérap arop te ponankor maomp wokwaekamp ninik te Kraiso sumpwi námp araknámp wae yaopwae porokopramp fek sumpwi pap napon. Yi fek nkerá kikiank i konap ninikan kor wae méntér yaopwae porokopramp fek sámp-wouroump tenapono. ✧

²⁵ Yiki Kor Spiritao nomwan yiki yak sápara, nomo kuri ankár Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokop mwaro. ²⁶ Nomo te nomwan ankwap fárákapao warákáranáponoria tére mwareano. Tá nomo arop ankwapamp ninik mek koupoumprá, am fárákapao nap kikiank mwareano, mono. ✧

6

Kristen ankwap kwatae ninik napo nomo yaewour mwanámp kar

¹ Ononamp fákáre, yumo nke napo, arop ankwap kwatae ninik nángo te, Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokopnap arop fárákap yumo am aropan sánánkar porokwe fek yaewourrá fwapokwap kipo. Yumo te, mao kwatae námpria wae napo, yumwan Satano yae pap nángo, yumo kor taknámp mwanape, mér kipo. ✧ ² Tá yumo

✧ **5:23:** Mt 7:16-20; Ef 5:8-9 ✧ **5:24:** Kl 3:5 ✧ **5:26:** Fl 2:3

✧ **6:1:** Mt 18:15

ankár arop ankwap fárakap nkwakwe make touwe sámp napo te, am fárakapan yaewour kip. Yumo tak nap ninik támao maok, yumo waeman Kraisomp lorént pwi kari tukup napon. ✧ ³ Táte arop ankwap ninikrá, námo te ninik kwapwe tokwaeráp aropao nampan mpwe námpao maok, mono. Mao te námokuráp ninik mek yankar sérarámpon. ⁴ Arop ponankor ankár námoku tére napan ‘Am te fwap ni, kwatae nie?’rá yurukup kip. Arop takria námokuráp tére nkea yae-párak nánko te, fwap táman warákár naenámpon. Aeno mao takria námokuráp niniként, tá ankwapamp niniként yurukup naeane. ⁵ Ponankor arop ankákárank námokuráp nkwakwe make tére sámpea fokopeyakáp mwanapon. ✧

⁶ Yumwan Kwaromp Kar farákáp napo, wanap arop yumo te yiráp ankank kwapwe pirékarea am Kwaromp Kar farákápnap aropan sánk kip. ✧

⁷ Aeno yumo takria yumoku támao kwekárria yiráp ninik te yumo fwap Kwarén poupwekáp mwanámpanápe mwanape, mono. Táte ono wounáp kar sénae: Arop yopwar mek apae ankankou yimpianámp te, ankár am yimnap fir táman sámpá fári konapon. ⁸ Táte arop ankwap épi ninik fek térerá akwap námp te, am épi ninik fekamp fir kare naenámp te sumpwinono. Aeno arop ankwap Yiki Kor Spiritamp ninik fek térerá akwapeanánko te, am Yiki Kor Spiritamp fir kare naenámp te, mao fwap yiki yak sámpea yak naenámpon. ✧ ⁹ Aenámpara, nomo te yae-

✧ **6:2:** Ro 15:1-2 ✧ **6:5:** Ro 14:12; 2 Ko 13:5 ✧ **6:6:** 1 Ko 9:11,14 ✧ **6:8:** Jo 3:6; 6:63; Ro 8:13

párák kare nínik fek paokop mwanámp te kokwae kwapono. Táte nomo tére kárákáreria te, am fir toupour i konap fek nomo fwap fir kwapwe sámpea fár mwanámpon. ✧ ¹⁰ Aenámpara, ankwap ke fek nomo arop yaewour mwanámp ankank nínik námp kwamp te, nomo ankár kwapwe kare nínikrá arop ponankor yaewour mwanámpon. Nomo takria maok, tá tokwae kar nínik te ponankor Kristen fárákapan yaewour tokwae mwanámpon.

Polo kar pwar naerianámp kar

¹¹ Yumo wae onoku pen sámpea yiráp por kumwi tokwae kumwi namp nke kipo. ¹² Arop ankwap fárákap yiráp yipi fárákap mwaria kárákárea wae napon. Am te apae riteanápe arop ankwapao nkea ‘Yumo te arop tokwae’rá séranáponoria napon. Am fárákap te arakrá nínik napon: Takria arop ankwap fárákapao nomo Jisas yaopwae porokopramp fek sumpwinámp mér námpént yipi fárákap mwanap nínik farákáp nánko, námwan fupuk mo, fwap mwanapria napon. ✧

¹³ Am arop fárákap te Juda fi yakáp napria yipi fárákap napao maok, am fárákap námoku kor loaok tukup mo i konapon. Am arop fárákap te yiráp yipi fárákapria yumo wae náráp kar wanap ritea warákár mwaria napon. ¹⁴ Táte tak napan maok, ono te ankwap ankankamp eran sakap mono. Ono te ankár Jisas Kraisomp eran saráp sakap nanampono. Mao yaopwae porokopramp fek sumpwi námpan ono warákár tokwae nampon. Kraisomp tére fek táman onomp nínik mek

✧ **6:9:** 1 Ko 15:58; 2 Te 3:13 ✧ **6:12:** Ga 5:11; Fl 3:18

te máná apár mekamp ninik te wae sumpwi tenánko, onoku kuri sumpwi yak namp niampara, apárokamp ankank te onan warko sámpá akwap mono. ✧ ¹⁵ Yipi fárákap konap ninik am te kánanke kwataeno. Tá arop yipi fárákap moao kor am te kánanke kwataeno. Aeno Kwaro nomwan fwapok-wapia wourékam yoroi pap námp támao maok, tokwae kar ankankono. ✧ ¹⁶ Ono ninik namp te, arop ponankor am ninik táman méria, ninik mek sámpea mántwaok napo te, Kwaro námoku ninikia am fárákapan fwap yonkwae porokwe sánkanoria nampon. Ono am fárákapan saráp ninik mo, Kwaromp Israel kare ponankoran ninikria, Kwarén takrá sér i konampon.

¹⁷ Waeman ono Jisas Kraisomp aposel kare yak nanko, arop fárákapao onan fukia napo, am youwae wae onomp pourouk yak námp táman, ono Kraisomp tére arop kare yak namp yéncép námpon. Aenámpara, arop ankwapao onan kápae ankwap sá pantáno. ✧

¹⁸ Ononamp fákáre, onomp ninik te, Jisas Krai Tokwae Karamp aropomp te fwap yiráp waempént yakanoria nampon. Kare tak naenámpon.

✧ **6:14:** Lu 14:27; Ga 2:20-21 ✧ **6:15:** 2 Ko 5:17 ✧ **6:17:** 2 Ko 4:10

Kwaromp Kwapwe Kare Kar
The New Testament in the Karkar-Yuri Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karkar-Yuri long
Niugini

Copyright © Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karkar-Yuri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

7103f8db-88c2-5fec-8ac4-0edfac04e885